

Vadovėlio rankraščio vertinimo anketa

I. Bendra informacija			
Pavadinimas	Serija GAUBLYS 11-12 klasė. Geografijos vadovėlis „Gamtinė geografija“	Leidykla	DIDAKTA
Autoriai	Rytas Šalna Georgijus Sapožnikovas Giedrė Motiejūtė Mantas Šiumeta Robertas Šalna	Paskirtis	Vadovėlis 11-12 klasei

II. Kriterijai	Vertinimas	Vertinimo pagrindimas
1. Dalykinis tikslumas	Gerais	Vadovėlyje savita forma pateikiamos visos į Vidurinio ugdymo programą įtrauktos geografijos mokymo sritys. Autoriai remiasi nusistovėjusiu ir mokytojų lūkesčius atitinkančiais požiūriu į turinį, tačiau pagirtina, kad mėginama diegti nemažai turinio ir metodikos naujovių. Kai kurie medžiagos pateikimo būdai yra racionalesni, atskleidžiantys logiškus ryšius tarp įvairių geografijos sričių turinio.
2. Pristatomas sąvokų, teorijų, dėsnių apibūdinimas	Geras	Šiame vadovėlyje pasirinkta savita sąvokų, teorijų ir dėsnių apibūdinimo sistema. Apie tai autoriai rašo ir šio vadovėlio sampratoje. Autoriai stengiasi maksimaliai išgryninti mokymo turinį, akcentuodami dėmesį tik į esminius dalykus. Jų supratimą ženkliai išplės numatomos iliustracijos.
3. Aiškus sąvokų, teorijų, dėsnių apibūdinimas	Gerais	Sąvokų išaiškinimą autoriai pateikia adekvačiai šio amžiaus tarpsnio mokinių suvokimo lygiui, taikydami apibrėžimų formą arba organiškai įpindami į tekstą bei pateikdami aiškinamuosius ir konkretizuojamuosius pavyzdžius, be to, neabejotina, šių sąvokų suvokimą palengvins metodiškai parengtos ir labai reikalingos iliustracijos. Sąvokų paieškai, savarankiškam darbui reikalinga sąvokų rodyklė. Tikėtina, kad ji bus parengta baigtiniame vadovėlio maketavimo etape, kai galutinai bus nusistovėjusi apimtis ir konkretūs puslapiai.
4. Tolerantiškas lyčių, amžiaus grupių, mažumų, specialiųjų poreikių (negalių) turinčių asmenų, kitų valstybių, tautų, rasų vertinimas	Geras	Vadovėlyje nepastebima nepagarbių akcentų apie kurias nors tautines ar socialines žmonių grupes.
5. Dermė su bendrosiomis programomis	Gera	Atitinka Vidurinio ugdymo geografijos bendrųjų programos PROJEKTĄ bei Valstybinio egzamino programą. Kadangi programoje turinys pateikiamas

		linijiniu būdu, autoriai pasirinko savitą tematikos eiliškumą. Dėl to gali susidaryti išpūdis, kad vienas ar kitas skyrius ar jo dalys yra tarsi ne vietoje, tačiau iš esmės tai neprieštarauja programai. Atvirkščiai, autoriai, kaip ir mokytojai, turi teisę konstruoti ugdymo turinį pagal savo poreikius, žinoma, nepažeidžiant mokslinio logiškumo.
6. Galimybė diferencijuoti mokymą(ąsi)	Gera	Vadovėlio medžiaga sudaro galimybę diferencijuoti mokymą. Autoriai susieja tekstinę medžiagą su iliustracijomis. Tekstinė medžiaga dalykiškai ir metodiškai skaidoma į potemes, o tai vienareikšmiškai prisideda prie diferencijavimo galimybės. Skyrių pabaigoje pateikiama tokių užduočių, kurias galima skirti įvairių gabumų ir motyvacijos mokiniams.
7. Metodinės sistemos tinkamumas įvairiems mokymosi lygiams	Labai geras	Autoriai, atsižvelgdami į mokymo specifiką 11-12 klasėse, atsisakė užprogramuoto medžiagos skirstymo į pamokas. Tuo pačiu autoriai taiko apibendrinamąją žinių ir įgūdžių kontrolės sistemą. Šie sprendimai mokytojams suteikia daugiau laisvės planuoti mokymo turinį, jį diferencijuoti. Atsižvelgiant į tai, kad prie šio vadovėlio autoriai parengs mokytojams skirtą CD plokštelę ar USB atmintinę su patikros testais ir jų atsakymais, visos vadovėlyje naudojamos iliustracinės medžiagos rinkiniu, fotografijų banku, papildomomis užduotimis, turimas priemonių komplektas sudarys puikias galimybes įvairiems mokymo ir mokymosi lygiams.
8. Savarankiško darbo su vadovėliu galimybių numatymas ir paaiškinimas	Gera	Šis vadovėlis skiriamas vyresniųjų klasių mokiniams, kurių motyvacija ženkliai skiriasi nuo jaunesnio amžiaus mokinių. Joje naudojama medžiagos pateikimo forma tinkama savarankiškam darbui. Klausimai ir užduotys skyrių pabaigoje sudaro galimybes mokiniams patikrinti išeitą medžiagą, o, esant spragoms, grįžti į konkrečias turinio vietas. Neabejotina, kad galutiniame vadovėlio makete autoriai pateiks paaiškinimą, kaip savarankiškai dirbti su šiuo vadovėliu, nors iš esmės tai yra formalumas, nes vieningos standartizuotos rekomendacijos visiems mokiniams ir mokytojams, kaip dirbti su geografijos vadovėliu, negali ir būti. Mokytojai, dirbantys vyresnėse klasėse, paprastai yra aukštesnės kvalifikacijos kategorijos, turi didžiulę darbo patirtį, todėl per daug metų yra susikūrę savo darbo sistemą.
9. Vaizdinės medžiagos įvairovė	Labai gera	Vadovėlyje numatyta gausi vaizdinė medžiaga. Ypač pagirtina, kad stengiamasi iliustruoti sudėtingas turinio dalis, kurių, kaip rodo praktika, dauguma mokinių negeba suvokti be vaizdinių.

		Naujoviško turinio kartoschemos taipogi suteiks aiškumo daugeliui geografinių klausimų.
10. Kalbos stiliaus, sudėtingumo ir šio amžiaus grupės mokinių ypatumų atitikimas	Gera	Kalbos stilius logiškas, sklandus, aiškus, atitinka šio amžiaus tarpsnio mokinių lygį.
11. Medžiagos orientavimas į mokinių gyvenimo patirtį ir kontekstą	Geras	Vadovėlio medžiaga remiasi įvairaus lygio aktualumo principu. Šis vadovėlis skiriamas vyresniųjų klasių mokiniams, todėl natūralu, kad mokiniams pažįstama ir patraukli kontekstą autoriai tik pagal galimybes integravo į tam tikras temas. Vis dėlto tai Bendrosios geografijos vadovėlis, kurio turinys atliepia kompleksinį požiūrį į geografiją. Tačiau neabejotina, kad išsamiai pristatytos visuotinės ekologinės pasaulio problemos, jų padariniai, siūlomi sprendimo būdai, taip pat mėginimai į daugelį gamtos reiškinių greta akademinio aiškinimo pažiūrėti ir pro žmogiškąją prizmę, labai kelia šio vadovėlio vertę ir sukuria geras prielaidas aktyvinti mokymą.
12. Tinkamas ir visapusiškas vaizdinės medžiagos panaudojimas	Geras	Visa vaizdinė medžiaga įtraukta į mokymo procesą. Visos iliustracijos formuoja reikalingus vaizdinius ir iš esmės dera bendrame kontekste.

Pateiktas vertinti vadovėlis „**Gamtinė geografija**“ 11-12 klasei atitinka Mokyklų aprūpinimo bendrojo lavinimo dalykų vadovėliais ir mokymo priemonėmis tvarkos aprašo (Zin., 2009 Nr. 61–2450) 5 punkte nurodytus reikalavimus. Jis atitinka Bendrosiose programose numatytus pasiekimus ir keliamus ugdymo tikslus ir uždavinius.

Vyresniųjų klasių geografijos mokytojai neturi vadovėlių pasirinkimo galimybės. Iš esmės rinkoje dominuoja vienos leidyklos parengtas vadovėlis, nors kitų mokomųjų dalykų mokytojai turi gerokai didesnę pasirinkimą. Dėl to šis vadovėlis yra ne tik laukiamas geografijos mokytojų, bet ir formuoja kitokį požiūrį į turinio pateikimą, siūlo netradicinę metodinę sistemą. Neabejotinai, kad skirtingas įvairių leidyklų ir autorių požiūris į vadovėlių rengimą prisideda prie geografijos turinio tobulinimo, vadovėlių rengimo metodikos gerinimo.

Vadovėlis palieka gerą įspūdį ir dalykine, ir metodine prasme. Siūlau šį vadovėlį tvirtinti.

Kauno rajono Garliavos Jonučių vidurinės mokyklos
geografijos mokytojas ekspertas,
Lietuvos geografijos mokytojų asociacijos tarybos narys ir prezidento pavaduotojas
Valentinas Padriežas

KOPIJA TIKRA

2010-06-08

Padriežas